

Smernice za uporabo ISBD-jev pri opisu sestavnih delov

Predavanje pri predmetu
Katalogizacija

pripravila doc. dr. Marija Petek

Smernice za uporabo ISBD-jev pri opisu sestavnih delov

- Slovenski prevod, 1998
- Guidelines for the application of the ISBDs to the description of component parts, 1988
- Odobrila Stalna odbora Sekcije za katalogizacijo in Sekcije za serijske publikacije pri **IFLA**
- Delovni osnutek ISBD(CP)
CP = component parts

Smernice za uporabo ISBD-jev pri opisu sestavnih delov

- Izhodišče smernic so Mednarodni standardni bibliografski opisi (ISBD-ji)
- Uporaba smernic mora biti v skladu z ISBD, ki ustreza vrsti publikacije, katere del je sestavni del, kot tudi matični enoti, ki vsebuje sestavni del
- Smernice niso edini način za opis sestavnih delov (drugi načini: stopenjski opis, krajša oblika opombe o vsebini itd.)

Kaj je sestavni del?

- ☐ Nesamostojna enota: članek v serijski publikaciji, poglavje v knjigi, posamezni zapis pri zvočnih posnetkih itd., ki je izdana kot del matične enote (knjiga, serijska publikacija, zvočni posnetek itd.) in je od nje odvisna tako glede bibliografskega opisa kot glede dostopnosti
- ☐ Sem ne spadajo deli publikacij, ki so izdani samostojno
- ☐ Sem ne spadajo sestavni deli, ki so ponovno izdani (npr. separati serijskih publikacij)

Smernice za uporabo ISBD-jev pri opisu sestavnih delov

- Izid smernic pomeni konec dolgoletnega dela za uvedbo mednarodno sprejemljive okvirne sheme za opis sestavnih delov
- Dva tabora:
 - Bibliotekarska skupnost in tradicija katalogizacije
 - Dokumentacijska skupnost s svojim načinom citiranja
- Shema: most med obema

Pričetek dela

- Generalna skupščina IFLA Bruselj 1977
- Štrbsko pleso 1978: Delovna skupina za mednarodni standardni bibliografski opis analitičnih vpisov (ISBD(A)): opis na analitičnem ali najnižjem nivoju (dela, ki niso izšla kot samostojne enote) → delovna skupina za ISBD(CP)

Pričetek dela

- Okvirna shema naj sledi določilom anotiranega besedila ISBD(G) → opis v celoti v skladu z ISBD(G), vendar le-ta upošteva samo zgornji nivo opisa (monografski, serijski, zbirni)
- Analitični vpis mora obsegati podatke o sestavnem delu + matični publikaciji

Pričetek dela

- Predlagani ISBD(CP) naj bi bil namenjen za vse vrste nesamostojno objavljenih del ne glede na fizični nosilec → 2 x vsa določila za vse ISBD-je (1 x pri sestavnem delu, 1 x pri matični enoti) → nepraktično in neizvedljivo

Pričetek dela

- 5 osnutkov ISBD(CP)
- Končni osnutek poslan v obravnavo 1981
- Delovna skupina razpuščena 1983
- Začasna skupina odloči: besedilo v obliki smernic → osnutek potrjen v Tokiu 1986

Shema

- Štirje segmenti:
 - opis sestavnega dela
 - povezovalni element
 - opis matične enote
 - lokacija sestavnega dela v matični enoti

SHEMA ISBD(G)

Zvrst ali oblika sestavnega dela

Ustrezen ISBD

1. Besedilo in/ali ilustracije v obliki, čitljivi s prostim očesom, ali reliefnem tisku za slepe	ISBD(M), ISBD(A)
2. Besedilo in/ali ilustracije v mikroobliki	ISBD(NBM)
3. Glasbeni tiski	ISBD(PM)
4. Zvočni posnetki, filmi, avdiovizualno gradivo, tridimenzionalni predmeti itd.	ISBD(NBM)
5. Kartografsko gradivo	ISBD(CM)
6. Večdelni sestavni deli v tiskani ali netiskani obliki, ki izhajajo v zaporednih zvezkih običajno s številčnimi ali časovnimi oznakami, in se nadaljujejo brez predvidenega konca	ISBD(CR)

Opis sestavnega dela

ISBD(G)

1. območje naslova in navedbe odgovornosti
2. območje izdaje
3. območje posebnih podatkov o gradivu (ali o zvrsti publikacije)
- 4. NI**
5. območje fizičnega opisa
6. območje zbirke
7. območje opomb
8. območje standardne (ali druge) številke in pogojev dostopnosti

Opis sestavnega dela

ISBD(G)

Raba ločil

- ločila po ISBD
- izjema je lahko samo ločilo za ločevanje območij (npr. izpustimo pomišljaj)

Opis sestavnega dela

ISBD(G)

Viri podatkov: predpisani za vsako območje

- viri in njihovo zaporedje odvisno od zvrsti sestavnega dela
- besedila, ilustracije, glasbeni tiski (naslovna stran ali njeno nadomestilo)
- zvočni posnetki, filmi, avdiovizualno gradivo (sama enota, nalepka na enoti, najavna/odjavna špica filma)
- večdelni sestavni del, npr. tridelni članek, izdan v nadaljevanjih v serijski publikaciji (prvi del večdelnega sestavnega dela)
- itd.

Opis sestavnega dela

ISBD(G)

Jezik in pisava opisa:

- prvi in tretji segment v jeziku publikacije
- drugi segment v jeziku knjižnice
- četrti segment v jeziku publikacije (če je le mogoče)

Prvi segment

The application of Precis in French / by Germaine Lambert. – (Precis in a multilingual context ; part 4)

Defeathering the Indian / Emma La Rogue. – XIII, 82 str. : ilustr. ; 23 cm. – ISBN 0-7725-5028-X

POVEZOVALNI ELEMENT

- namenjen za povezovanje sestavnega dela in identifikacijo matične enote, za označevanje konca opisa sestavnega dela in začetka identifikacije matične enote in za določanje odnosa med njima
- označi konec opisa sestavnega dela in začetek identifikacije matične enote
- izrazi, ki označujejo fizično povezanost (V, Na itd.)

Drugi segment

Where do I go? [Glasbeni tisk] / words by James Rado, Gerome Rangi ; music by Galt MacDermot.

V: Vocal album from the musical production Hair. – London : United Artist Music, cop. 1967. – Str. 8-9.

IDENTIFIKACIJA MATIČNE ENOTE

ISBD(G) in ISBD(M), ISBD(CR), ISBD(NBM) itd.

- Matična enota je samostojno izdana enota, zato ISBD-je uporabljamo neposredno
- Namen je **identifikacija** matične enote, ne njen popoln opis (ni potrebno vključiti vse elemente)

Tretji segment

A stylometric study of Aristotle's Metaphysics /
Antony Kenny.

V: **Bulletin / Association for Literacy and
Linguistic Computing. – ISSN 0305-9855.** – Vol. 7,
no. 1 (1979), str. 12-20.

LOKACIJA SESTAVNEGA DELA V MATIČNI ENOTI

- Točna lokacija sestavnega dela v matični enoti: obseg strani (str. 28-46), matična enota – monografska publikacija v več zvezkih, v serijskih publikacijah: oznaka zvezka in/ali številka
- Oblika teh podatkov se spreminja glede na zvrst sestavnega dela in matične enote

Četrty segment

A data structure for family relations / F. Mavaddat and B. Parhami.

V: The computer journal. – London : British Computer Society. – ISSN 0010-4620. – **Vol. 22, no. 2 (May 1979), str. 110-113.**

Termalni pas v Sloveniji = Thermal zone in
Slovenia / Ivan Gams. – Besedilo v slov. –
Summary.

sestavni del

V: Geološki vestnik. – ISSN 0350-3895

– Letn. 68 (1996), str. 5-38.

matična publ.

povezovalni element

lokacija

Primer: članek v serijski publikaciji

Stili mišljenja pri knjižničarjih v
splošnih in specialnih knjižnicah v
ljubljski regiji / Simona Senica.

V: Knjižnica. – ISSN 0023-2424. – Letn.
49, št. 4 (dec. 2005), str. 77-98.

Primer: poglavje v monografski publikaciji

Kultura merjenja uspešnosti v visokošolskih knjižnicah / Nana Turk.

V: Knjižnice in javnost / Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, strokovno posvetovanje, Bled, 14.-16. oktober 2002. – Ljubljana : Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, 2002. - Str. 179-188.

Primer: članek v elektronski obliki

Knjižnice med Gutenbergom in Gatesom

[Elektronski vir] / Sigrid Reinitzer.

V: Organizacija znanja [Elektronski vir]. –

ISSN 1580-9803. – Letn. 7, zv. 3-4

(2002), <http://home.izum.si/cobiss/oz>